

Remissvar SOU 2022:15 Sveriges globala klimatavtryck för Luleå kommun

Ärendenummer 2022/994

Kommunstyrelsens yttrande

För att kunna nå Parisavtalets 1,5-gradersmål, miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan och därmed möjliggöra att Generationsmålet ska uppnås behöver de globala utsläppen av växthusgaser minska snabbt. Även om svenska kommuner och Luleå kommun står för en liten del av de totala globala utsläppen så har vi en viktig roll att spela bland annat som förebild i lokala, nationella och internationella sammanhang.

Luleå kommun har som mål att Luleå inte ska ha någon påverkan på klimatet år 2040.

Miljömålsberedningen har haft i uppdrag att föreslå en samlad strategi för att minska klimatpåverkan från konsumtion med ambitionen att nå en klimatmässigt hållbar konsumtion på ett kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt effektivt sätt.

Beredningen föreslår i betänkandet "Sveriges globala klimatavtryck" ett tillägg i Generationsmålet: "Sverige ska senast 2045 ha ett negativt globalt klimatavtryck". Att Sverige ska ta ansvar för klimatpåverkan från vår konsumtion är något som Luleå kommun ser positivt på då vi anser att det är en viktig pusselbit för att nå lokala, nationella och internationella klimatmål.

Nedan lämnas motivering till områden som behöver förtydligas ur Luleå kommuns perspektiv.

Tydligare beskriva vikten av beteendeförändringar

Enligt betänkandet ska målet, "Sverige ska senast 2045 ha ett negativt globalt klimatavtryck", nås genom att Sverige och EU når sina territoriella klimatmål och övriga länder når sina klimatlöften enligt Parisavtalet. Vi ställer oss frågade till hur stor påverkan detta mål egentligen kommer att få på svenskarnas konsumtion. Innebär detta att det räcker att vi förlitar oss på att andra länder når sina klimatmål och justerar vårt mål efter det? Borde det inte i stället vara självklart att sätta mål i linje med Parisavtalet?

Det föreslagna målet indikerar att tekniska lösningar kommer att vara tillräckliga, men den senaste forskningen signalerar att ska vi vända utsläppskurvan i tid behöver vi också förändra våra beteenden. Flera av de

förändringar som behövs för att minska utsläppen går helt i linje med andra samhällsmål, som till exempel att ersätta kortare bilresor med gång och cykel ger bättre hälsa och att äta mer baljväxter och grönsaker enligt Livsmedelverkets rekommendationer minskar både utsläppen och förbättrar folkhälsan. Vi saknar en ambitionsnivå och åtgärder som underlättar för medborgarna att ställa om sin konsumtion i betänkandet.

Är förslaget tillräckligt ambitiöst?

Betänkandet föreslår två olika målbanor. Den ena når 66 procent minskning av de konsumtionsbaserade utsläppen till 2045 och benämns huvudmålbanan. Den andra når 77 procent minskning till 2045 och benämns som en alternativ målbanda att sträva mot. Resterande utsläpp, det vill säga gapet mellan huvudmålbanan och nollutsläpp, ska nås genom vad betänkandet kallar internationell klimatnytta, vilket består av negativa utsläpp, investeringar utomlands och exportens klimatnytta.

Luleå kommun upplever förslaget som onödigt komplicerat. Det vore tydligare att besluta om utsläpp per person. Det vill säga: år 2030 ska utsläppen per invånare vara x ton för att senast år 2045 vara högst 1 ton koldioxidekvivalenter per invånare och år, vilket är i linje med Parisavtalet. Vidare ställer vi oss frågande till om inte den mer ambitiösa målbanan borde vara det förstahandsvalet då alla studier visar på att vi behöver öka takten för att nå internationella klimatmål och Sverige har stora möjligheter att vara en föregångare.

Vi efterfrågar en tydligare strategi

Enligt det uppdrag som Miljömålsberedningen fått ska de:

- *redogöra för potentialen för minskade utsläpp från Sveriges konsumtion genom bl.a. ändrade konsumtionsmönster hos hushållen, ändrade inköpsmönster från den offentliga sektorn och näringslivet, ändrade affärsmodeller från näringslivet samt ändrade produktionssätt i Sverige och i andra länder...*

Dock saknar vi en tydlig strategi i betänkandets förslag. För att vi ska kunna växla upp vårt arbete på kommunal nivå behövs nationell samordning kring konsumtionens klimatpåverkan. För vårt arbete skulle det vara bra om en nationell strategi:

- påvisar det gap som idag finns mellan hur vår konsumtion ser ut på lokal nivå och hur den behöver se ut för att vi ska nå hållbara nivåer.
- tydliggöra för Sveriges befolkning vilka livsstilsförändringar som behövs för att hålla uppvärmningen under 1,5 grader
- säkerställa att varor och tjänster får bära sin klimatkostnad

Vidare innehåller betänkandet innehåller inga tydliga förslag på hur vi kan förändra vår konsumtion för att sänka utsläppen.

Data på lokal nivå för att minskad klimatpåverkan från konsumtion

Som nämns i betänkandet jobbar många kommuner aktivt och strategiskt med att minska de konsumtionsbaserade utsläppen. Luleå kommun gjorde en miljöspendanalys 2020 – 2021. Denna analys visar utsläpp av växthusgaser till följd av inköp av varor och tjänster fördelat på kommunens förvaltningar. Denna analys är utgångspunkt för kommunens vidare arbete med kommunens egen konsumtion.

Denna analys säger dock inget om klimatpåverkan från medborgarnas konsumtion. Luleå kommun arbetar idag med att minska utsläppen från medborgarnas konsumtion genom att stimulera delningslösningar, uppmuntra till återbruk och på olika sätt samverka med civilsamhället med mera. Men en svårighet med att arbeta med att minska klimatpåverkan från konsumtion på lokal nivå är att det i dagsläget inte finns någon tillgänglig statistik över detta. Här behövs data och statistik som bland annat möjliggör uppföljning för att stärka kommunernas framtida klimatarbete. Detta saknar vi i betänkandet och föreslagen strategi.

Stöd för att stärka offentlig upphandling som verktyg

I betänkandet föreslås att offentlig sektor får ett extra stort ansvar genom målsättningen att utsläpp från offentligt upphandlade varor, tjänster och entreprenader ska minska snabbare än utsläpp från samhället i övrigt. Luleå kommun instämmer i att offentlig sektor har en viktig roll i att vara föregångare. Vi vill dock poängtera att målsättningen måste mötas upp av statliga satsningar om det ska vara möjligt för kommuner att påskynda effekten av detta arbete. Luleå kommuns inköp är generellt duktigt på att ställa krav som skapar möjligheter för att uppnå målsättningen. Upphandling är dock enbart en möjliggörare, omställning och satsning måste ske ute i verksamheten. Detta kan dock vara både svårt och väldigt kostsamt, varför satsningar, stöd och vägledning behövs.

En annan begränsning är att kommunerna ofta inte har tillräckliga resurser att följa upp ställda krav. Det behövs också konkreta indikatorer för vilka parametrar som ska följas upp. Idag finns det tydliga indikatorer för vissa kategorier (tex livsmedel) men det saknas för många. Kommunens upphandlingar är ett av de viktigaste verktygen kommunen har för att möjliggöra en minskad klimatpåverkan, sedan är det upptill verksamheterna att faktiskt minska sina utsläpp.

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut gällande remissvar betänkandet "Sveriges globala klimatavtryck"
- Betänkandet Sveriges globala klimatavtryck. (SOU 2022:15)

Beslutet skickas till

Miljödepartementet
Kommunstabens, samhällsutvecklingsenheten